



Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 86/20

Λουξεμβούργο, 9 Ιουλίου 2020

Απόφαση στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-698/18 και C-699/18,
SC Raiffeisen Bank SA κατά JB και BRD Groupe Soci t  G n rale SA κατά
KC

Εθνική ρύθμιση μπορεί να προβλέπει ορισμένη προθεσμία παραγραφής για την άσκηση αγωγής με αίτημα την επιστροφή των αχρεωστήτως καταβληθέντων βάσει καταχρηστικής ρήτρας σε σύμβαση συναφθείσα μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή

Η προθεσμία αυτή δεν πρέπει να είναι λιγότερο ευνοϊκή από την προβλεπόμενη για παρόμοια ένδικα βοηθήματα της εσωτερικής έννομης τάξης, ούτε να καθιστά πρακτικώς αδύνατη ή υπερβολικά δυσχερή την άσκηση των δικαιωμάτων που παρέχει το δίκαιο της Ένωσης

Ο JB και ο KC συνήψαν, με την Raiffeisen Bank και την BRD Groupe Soci t  G n rale αντιστοίχως, συμβάσεις πιστώσεως οι οποίες είχαν ως αντικείμενο τη χορήγηση προσωπικών δανείων. Μετά την ολοσχερή αποπληρωμή αυτών των δανείων, καθένας εξ αυτών άσκησε αγωγή ενώπιον του Judec toria T rgu Mureş (πρωτοβάθμιου δικαστηρίου του Τίργκου Μούρες, Ρουμανία), ζητώντας να διαπιστωθεί ο καταχρηστικός χαρακτήρας ορισμένων ρητρών των συμβάσεων αυτών, οι οποίες προέβλεπαν την καταβολή προμήθειας ανοίγματος φακέλου και μηνιαία προμήθεια διαχειρίσεως καθώς και τη δυνατότητα της τράπεζας να τροποποιεί το ύψος των επιτοκίων.

Η Raiffeisen Bank και η BRD Groupe Soci t  G n rale επισήμαναν ότι, κατά την ημερομηνία ασκήσεως των αγωγών, ο JB και ο KC δεν είχαν πλέον την ιδιότητα του καταναλωτή διότι οι συμβάσεις πιστώσεως είχαν λυθεί λόγω πλήρους εκτελέσεώς τους και ότι οι ενάγοντες δεν είχαν πλέον το δικαίωμα ασκήσεως αγωγής.

Το Judec toria T rgu Mureş έκρινε ότι η πλήρης εκτέλεση συμβάσεως δεν εμποδίζει τη διαπίστωση του καταχρηστικού χαρακτήρα ρητρών της και αποφάνθηκε ότι οι ρήτρες αυτές ήταν καταχρηστικές. Το δικαστήριο αυτό υποχρέωσε, ως εκ τούτου, τα δύο πιστωτικά ιδρύματα να επιστρέψουν τα ποσά που τους είχαν καταβάλει ο JB και ο KC δυνάμει των ρητρών αυτών, με τους νόμιμους τόκους. Η Raiffeisen Bank και η BRD Groupe Soci t  G n rale άσκησαν έφεση κατά της αποφάσεως αυτής.

Στο πλαίσιο αυτό, το Tribunalul Specializat Mureş (ειδικό δικαστήριο του Μούρες, Ρουμανία) υποβάλλει στο Δικαστήριο το ερώτημα εάν η οδηγία 93/13 σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές ¹ εξακολουθεί να έχει εφαρμογή και μετά την πλήρη εκτέλεση συμβάσεως και εάν, ενδεχομένως, η αγωγή με αίτημα την επιστροφή των ποσών που καταβλήθηκαν αχρεωστήτως, δυνάμει συμβατικών ρητρών που κρίθηκαν καταχρηστικές, μπορεί να υπαχθεί σε τριετή προθεσμία παραγραφής η οποία αρχίζει να τρέχει από τη λύση της συμβάσεως.

Με τη σημερινή απόφασή του, το Δικαστήριο υπενθυμίζει, καταρχάς, ότι η υποχρέωση του εθνικού δικαστή να αποκλείσει την εφαρμογή καταχρηστικής συμβατικής ρήτρας, η οποία επιβάλλει την πληρωμή ποσών που αποδεικνύεται ότι δεν οφείλονται, συνεπάγεται την επιστροφή των ποσών αυτών.

¹ Οδηγία 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 1993, σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές (ΕΕ 1993, L 95, σ. 29).

Εντούτοις, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι, ελλείψει σχετικής ρυθμίσεως του δικαίου της Ένωσης, εναπόκειται στην εσωτερική έννομη τάξη κάθε κράτους μέλους να θεσπίσει τους δικονομικούς κανόνες ασκήσεως των ενδίκων βοηθημάτων που αποσκοπούν στην κατοχύρωση της προστασίας των δικαιωμάτων των πολιτών της Ένωσης. Ωστόσο, οι κανόνες αυτοί δεν πρέπει να είναι λιγότερο ευνοϊκοί από εκείνους που αφορούν παρόμοια ένδικα βοηθήματα της εσωτερικής έννομης τάξης (αρχή της ισοδυναμίας) και δεν πρέπει να καθιστούν πρακτικώς αδύνατη ή υπερβολικά δυσχερή την άσκηση των δικαιωμάτων που παρέχει η έννομη τάξη της Ένωσης (αρχή της αποτελεσματικότητας).

Όσον αφορά την αρχή της αποτελεσματικότητας, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το σύστημα προστασίας που θεσπίζει η οδηγία 93/13 στηρίζεται στην παραδοχή ότι ο καταναλωτής βρίσκεται σε ασθενέστερη θέση σε σχέση με τον επαγγελματία. Συναφώς, μολονότι μια τριετής προθεσμία παραγραφής φαίνεται, καταρχήν, ουσιαστικά επαρκής για την εκ μέρους του καταναλωτή προετοιμασία και άσκηση αποτελεσματικού ένδικου βοηθήματος, στο μέτρο που αρχίζει να τρέχει από την ημερομηνία πλήρους εκτελέσεως της συμβάσεως, εντούτοις, ενδέχεται να λήξει προτού ακόμη δοθεί η δυνατότητα στον καταναλωτή να λάβει γνώση του καταχρηστικού χαρακτήρα ρήτρας η οποία περιέχεται στη σύμβαση αυτή. Η προθεσμία αυτή δεν μπορεί, συνεπώς, να διασφαλίσει αποτελεσματική προστασία στον καταναλωτή.

Υπό τις συνθήκες αυτές, ο περιορισμός της προστασίας που παρέχεται στον καταναλωτή μόνον κατά τη διάρκεια εκτελέσεως της επίμαχης συμβάσεως δεν συμβιβάζεται με το σύστημα προστασίας που θεσπίζει η οδηγία αυτή. Η αρχή της αποτελεσματικότητας δεν επιτρέπει, συνεπώς, να υπόκειται η άσκηση αγωγής για την επιστροφή αχρεωστήτως καταβληθέντων σε τριετή προθεσμία παραγραφής, η οποία αρχίζει να τρέχει από την ημερομηνία λύσεως της επίμαχης συμβάσεως, ανεξαρτήτως εάν ο καταναλωτής γνώριζε ή μπορούσε ευλόγως να γνωρίζει, κατά την ημερομηνία αυτή, τον καταχρηστικό χαρακτήρα ρήτρας της συμβάσεως αυτής.

Όσον αφορά την αρχή της ισοδυναμίας, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η τήρηση της αρχής αυτής προϋποθέτει ότι ο επίμαχος εθνικός κανόνας εφαρμόζεται αδιακρίτως τόσο στα ένδικα βοηθήματα που στηρίζονται σε παραβίαση του δικαίου της Ένωσης όσο και σε εκείνα που στηρίζονται σε μη τήρηση του εσωτερικού δικαίου και έχουν παρεμφερές αντικείμενο και παρεμφερή αιτία. Συναφώς, η αρχή αυτή αντιτίθεται σε ερμηνεία της εθνικής νομοθεσίας κατά τρόπο ώστε η προθεσμία παραγραφής στην περίπτωση αγωγής για την επιστροφή των ποσών που καταβλήθηκαν αχρεωστήτως βάσει καταχρηστικής ρήτρας αρχίζει να τρέχει από την ημερομηνία πλήρους εκτελέσεως της συμβάσεως, ενώ η ίδια προθεσμία αρχίζει να τρέχει, στην περίπτωση παρόμοιας αγωγής του εσωτερικού δικαίου, από την ημερομηνία δικαστικής διαπιστώσεως της αιτίας στην οποία στηρίζεται η αγωγή.

Το Δικαστήριο αποφαινεται ότι η οδηγία 93/13 δεν αντιτίθενται σε εθνική ρύθμιση η οποία προβλέπει μεν το απαραίτητο αγωγής με αίτημα να διαπιστωθεί η ακυρότητα καταχρηστικής ρήτρας περιεχόμενης σε σύμβαση συναφθείσα μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή, αλλά υπαγάγει σε ορισμένη προθεσμία παραγραφής την άσκηση αγωγής για τη δικαστική επιδίωξη των αποτελεσμάτων της διαπιστώσεως αυτής με επιστροφή των αχρεωστήτως καταβληθέντων. Ωστόσο, η προθεσμία αυτή δεν πρέπει να είναι λιγότερο ευνοϊκή από εκείνη που αφορά παρόμοια ένδικα βοηθήματα της εσωτερικής έννομης τάξης, ούτε να καθιστά πρακτικώς αδύνατη ή υπερβολικά δυσχερή την άσκηση των δικαιωμάτων που παρέχει η έννομη τάξη της Ένωσης.

Η επίμαχη οδηγία καθώς και οι αρχές της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας αντιτίθενται σε ερμηνεία της εθνικής νομοθεσίας, από τα εθνικά δικαστήρια, κατά την οποία η τριετής προθεσμία παραγραφής αγωγής για την επιστροφή των ποσών που καταβλήθηκαν αχρεωστήτως βάσει καταχρηστικής ρήτρας αρχίζει να τρέχει από την ημερομηνία πλήρους εκτελέσεως της συμβάσεως αυτής, όταν τεκμαίρεται, χωρίς να χρειάζεται επαλήθευση, ότι, κατά την ημερομηνία αυτή, ο καταναλωτής γνώριζε ή θα έπρεπε να γνωρίζει τον καταχρηστικό χαρακτήρα της επίμαχης ρήτρας ή όταν, στην περίπτωση παρόμοιων αγωγών του εσωτερικού δικαίου, η ίδια προθεσμία αρχίζει να τρέχει μόνον από τη δικαστική διαπίστωση της αιτίας στην οποία στηρίζονται οι αγωγές αυτές.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσιεύσεώς της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη 📞 (+352) 4303 2582